

MAGYAR BANYÁSZLAP

THE HUNGARIAN MINERS JOURNAL HAS MORE SUBSCRIBERS THAN ANY OTHER THREE HUNGARIAN WEEKLIES IN THE UNITED STATES

THE HUNGARIAN MINERS JOURNAL VISITS MORE THAN ELEVEN HUNDRED MINING CAMPS AND MORE THAN FOURTEEN THOUSAND HOMES

SZIV SZÓL A SZIVHEZ

— Vezércikk —

Magyar sziv beszél ezen a héten ennek a lapnak a hatodik oldalán, a többi magyar szivekhez.

És minden becsületes, tiszta magyar sziv meg fogja hallgatni és meg fogja érteni azt az írást.

Mert lehet nézet-eltérés, amikor magyar agyvelők egymással érintkeznek és vitatkoznak, de a tisztának és magyarnak maradt szivek mindig egymásra tudnak találni.

Ezekben az utolsó esztendőkből sok jó hírrel nem tudtunk szolgálni az olvasóknak.

Kétszeres örömmel közöljük hát a hatodik oldalon azt az írást, mert az jó hírt közöl a magyarokkal.

Megcsinálják a második magyar árvaházat.

A katolikus magyar árvaházat.

És ezzel teljesül a Magyar Bányászlap és a magyar bányászok két régi kívánságának egyike.

A magyar közélettől különösen két dolgot kívánt évek óta a Bányászlap.

Az egyik, hogy gondoskodjunk valamiképpen a megöregedett magyarokról.

A másik, hogy gondoskodjunk szélesebb mértékben a magyar árva gyermekekről.

Különösen mi hangoztattuk ezt a két kívánságot, mert különösen a bányászok érezték mindkettőnek a szükségét.

Mert ha Clevelandban, Bridgeporton vagy New-Yorkban árván maradt egy magyar gyermek, arról aránylag elég könnyen tudnak gondoskodni.

A megöregedett magyarok is könnyebben találnak fűdelet olyan kolóniában, ahol nagy számban él a magyarság.

De ha egy kis bányapléz néhány magyarja közül leüt egyet a lejáró, bizony ott igazán árvaságra jut az árva.

És egy kis magyar bányapléz öt-hat magyar családjá közt nehezen talál hajlékot a munkára képtelen öreg ember.

Mikor a magyar árva-ügyek elintézésének a kiszélesítését sürgettük, soha nem vontunk le egy jótányit sem a ligonieri árvaház hervedhatatlan érdemeiből, és nem akarjuk azt most sem megtenni.

A ligonieri árvaház kapuja mindig nyitva állt előttünk, ha magyar bányász árvája kért bebocsájtást az önzetlen szeretetnek abba a meleg otthonába.

És a magyar bányászoknak ugy a szívéhez van növe a reformátusok árvaháza, ahogyan hálás emberek csak a simogató, szerető és áldó kézhez tudnak ragaszkodni.

De mi is, a bányászok is jól tudják, hogy a ligonieri árvaházat tulterhelni nem szabad és csak végső szükségben mertünk mindig odafordulni.

Elvégre be kell vallanunk, hogy az árvaház első sorban a reformátusok intézménye.

Dieszéretükre legyen mondva, ezt a reformátusok csak úgy értelmezték, hogy az árvaház fenntartásának a költségét viselhetik ők első sorban.

Voltak azután olyan magyarok is, akik a katolikus vallásukhoz való ragaszkodásban idegenkedtek a református árvaház szeretetét venni igénybe.

Bár vízszont le kell szegeznünk azt a tényt is, hogy a katolikus magyarok előtt is mindig kiválóan kedves

volt és ma is az a ligonieri árvaház, és ha mi centeket kértünk Ligoniernek, a katolikus bányászok soha nem vonták ki magukat az adakozás elől.

Épen ezért, épen mert az árvaház kérdésében eddig is választhatatlanul együtt dobogtak és együtt éreztek a magyar szivek, választhatatlanul örülni fog minden becsületes magyar ember, hogy most megcsinálják a katolikus magyar árvaházat is.

És különös örömmel veszi tudomásul minden ember, hogy az árvaház megalkotása és annak további munkája a magyar apácák, a magyar Nővérek kezére lesz bízva.

A magyar apácák munkáját sok-sok magyar ismeri, és aki megtanulta a munkájukat ismerni, az megtanulta az apácákat tisztelni és becsülni.

A Magyar Bányászlap minden olvasója el fogja olvasni a hatodik oldalon levő felhívást.

És sok-sok olvasó könnyes szemekkel teszi majd le az újságot, mert — jelenleg — nem tud még ilyen célra sem adakozni.

Földhöz ragadt szegény nép mostanában a bányász nép.

De — tudjuk — sokan lesznek, akik a sovány kenyérből, a száraz kenyérből egy kis darabot mégis csak letörnek, hogy jusson belőle az árváknak.

Nem várnak ma nagy adományt ilyen célra sem a bányásztól.

De aki tud küldeni egy dollárt, egy fél dollárt, tíz centet, egy centet, azt biztosan megáldja az Isten; ahogy az Isten a jó szándékot is megáldja.

A bányászok szívéhez legközelebb jutnak a magyar árvák.

Hiszen aki ma e sorokat olvassa, holnap a föld alá megy a kenyérért.

És kevés olyan tegnap volt, kevés olyan holnap lesz, amikor valakit ne mások hoznának ki a bányából.

Más időkben — tudjuk — felesleges lett volna ezt a cikket írni.

Más időkben a bányászok az első kőrő szóra a sziveiket is, a zsebeiket is megnyitották.

Ma szükségét érezzük, hogy külön hívjuk fel erre a kérdésre a figyelmet, és külön írjuk meg, hogy csak egy kis darab kenyeret kérnek azoktól, akik nagy darab kalácsot most nem adhatnak.

Hogy egy centet is éppen olyan szívesen és szeretettel fogadnak, mint ezer dollárt, vagy talán még nagyobb szeretettel.

Magyar Bányászok.

A sorsunkat nem tudjuk elkerülni.

A katolikus magyar árvaházban egész biztosan hajlékot fog találni magyar bányászoknak az árvája. Ahogy a reformátusoknak az árvaházában is azok vannak talán leginkább.

Nem tudni, hogy melyikünk gyerekei kérnek bebocsájtást, holnap, holnapután a szeretetnek ebbe az új hajlékába.

Mindannyian ki vagyunk ennek téve, mindannyiunké lesz tehát az árváknak ez az új háza is.

Mindenki hallgassa meg a kőrő szót, ahogy az első magyar árvaház kérését a magyar bányászok a multban mindig meghallották és meghallgatták.

A BANYÁSZPAPÍRT PÉNZÉRT ADJÁK

A keményszén vidéken nagy grafteket nyomoznak. — Általában mindenki kaphat bányász certificate-et, ha fizet érte. — Ugy tudják, hogy kétszáz dollárt fizetnek egy papírrért. — A bányászok erőlyes nyomozást és szigorú büntetéseket követelnek.

A keményszén vidéken csunya botrányokat emlegetnek.

Bányászok hinni vélik, hogy akinek pénze van, az bányászpapírt szerezhet, akár meg van, akár nincs meg hozzá a jussa és a tudománya.

Régen nem fordult elő hasonló eset a vidéken s talán tizenöt-husz éve lehet, hogy ilyen fajta visszaélésekről nem panaszkodtak a bányászok.

A rossz viszonyok azonban úgy látszik, mindenre rákényszerítik az embert és ma mindent megtesz egy munkás azon a vidéken, hogy az értékes papírost megkaphassa.

A keményszén bányászok azért tudták a kenyerüket valamennyire megtartani, mert a bányászok számát limitálták.

Vizsgához és certificate-hez kötötték a bányász-mesterséget és több embert nem bocsájtottak a vizsgákra, mint amennyit a keményszén bányák felszívhattak.

Aki pedig vizsgára ment, annak értenie kellett a bányászat-hoz.

Annak tudnia kellett annyit, hogy se a saját, se a munkástársai életét ne veszélyeztesse, ha beengedik önálló munkára a bányába.

Régebben is történt sok visszaélés a papiros körül.

Nem azt sógora, komája befolyással bírt a vidéken, vagy aki jóbarátja volt egy-egy befolyásos bőszenak, az tudott papírt szerezni a rokonának.

Aztán az állapotok megtisztultak és talán tizenöt éve nem fordult elő visszaélés a vidéken.

Most azonban sűrűn, egyre sűrűbben panaszkodnak.

Azt látják, hogy itt is, ott is, emberek jelentkeznek a vizsgára, akik a papírt nem kapják meg.

Egy idő múlva azonban találkoznak ezekkel az emberekkel a munkában, a bányákban és akkor már bírnak a papirossal.

Nyilvánvaló, hogy amit nem tudnak megtenni az egyik helyen, azt megpróbálják a másik vidéken és addig próbálkoznak, amíg eredményt jár a fáradság.

Titokban egyik-másik lokál nyomozni kezdett és furcsa dolgoknak jött a nyomára.

Némelyik új bányász bevallotta, némelyik egyenesen felpanaszolta, hogy sokba került a papírtud.

Tudnak esetekről, mikor "pártfogásért" kétszáz dollárokat fizettek és ezek a pártfogások aztán biztosították a papírt az illetőknek.

Ha szakértő bányászokat zsarolnának így meg, akkor még csak félhaj lenne, mert akkor csak arról lenne szó, hogy visszaélnék bizonyos helyeken a hatalommal és hogy fizetnének olyanokkal, akiknek ingyen eljussuk van a papírhoz.

Sokkal súlyosabb baj, hogy a pénzért aztán illetéktelen egy-

neket engednek át a vizsgákon, hogy szakértelem nélküli embereket szabadítanak a bányászat-ra.

A puhaszénbányászoknak kevés fogalmuk van arról, hogy milyen feltétlenül szükséges a szakértelem a keményszén bányákban.

Hogy a bányásznak is, de a többi embernek is az élete forog kockán, ha a bányász nem jól érti a mesterségét.

És most az ilyen tapasztalatlan, zöld embereknek adnak papírt, ha fizetnek, és mert a vizsgányok rosszak, a munka kevés, bizony akadnak olyanok, akik szívesen fizetnek.

Természetesen a törvény súlyosan elítéli ezt a visszaélést, a törvény azonban soha nem akadályozza meg a grafteket, ha a nép nem törődik a törvénnyel.

Ha a keményszén bányászok szemet hunynak a certificate-ekkel való kereskedés felett, akkor a törvény nem fog gondoskodni róla, hogy az életüket és érdekeiket védelmezze.

Utána kell nézni minden bányásznak, hogy ilyen eseteket kinyomozzon, hogy tudassa azt a lokáljával és könyörtelenül követeljen, hogy a lokál minden gyanus ügyben a nyomozást megindítsa.

Nem azt kell keresni, hogy az illetéktelenül és pénzért szerzett papírok gazdáit megbüntessék.

Azokat megbüntették már elég alapossággal, mikor a pénzüket elrabolták.

És azokra nem lehet haragudni, amiért élni akarnak ezekben a nehéz időkben.

De utána kell menni minden grafternek, utána kell menni mindenkinek, aki pénzt rabol el egy szegény embertől, és aki ezzel a többi szegény ember életét kockáztatja.

Alaposan kell megejteni ezt a tisztogatást, hogy elmenjen a kedvük ujjabb tizenöt évre a graftektől és hogy rettegve emlegessék ezt a mostani visszaélést.

Akik a papirokat az utolsó évben szereztek, azokat újra kell vizsgáztatni és ha nem tudják a vizsgát megfelelően letenni, akkor meg kell őket fosztani a papírtól, a saját biztonságuk érdekében.

Akik a vizsgát le tudják tenni, azoknál a papírt talán akkor is meg lehet hagyni, ha azt esetleg pénzért szereztek, mert hiszen tehetetlen játéka ma a sorsnak a munkásember és elég szomorú dolog, hogy százakat kell fizetnie azért a privilégium-ért, hogy dolgozhassék.

Mindenképpen pedig fontos, hogy a tisztogatást sürgősen ejtsék meg, mielőtt széles rétegekben harapódznék el a visszaélés, mielőtt tömegeket kellene a papírtól megfosztani.

Canadából ki akarják szorítani szenünket

Az új vámtörvény (már is kezd éreztetni hatását a szén-üzletben is.

Az Egyesült Államokból tekintélyes mennyiségben vittek át szenet Canadába. Miután azonban az új vámtörvény a canadai terményekre olyan magas vámot állapít meg, hogy majdnem lehetetlen a canadai termékek ide valamit eladni, Canadában most megkezdte a harcot az Egyesült Államok áru ellen. Ezek között a szén ellen is.

Könnyen tehetik ezt, mert hiszen Canadában tudnak annyi szenet termelni, hogy nélkülözni tudják az Egyesült Államok szenét. Vagy ha mégis csak kellene szenet külföldön is vásárolni, megvehetik azt Angliában és nem kerül nekik többé Canadába szállítva, mintha nálunk szereznék azt be.

A canadai bányatulajdonosok természetesen igyekeznek kihasználni az új helyzetet és akciót kezdtek az ottani szén érdekében.

Alberta és Saskatchewan államok bányatulajdonosai szövöttek közös akcióra és azt akarják keresztül vinni, hogy adjanak nekik olyan szállítási díjkezelvényeket, hogy pl. Winnipegbe tudjanak olyan olcsón szén szállítani, hogy az felvehesse a versenyt az Egyesült Államokból szállított szénrel.

Miután Canada természetesen azt akarja, hogy saját iparát erősítse, a bányatulajdonosok valószínűleg el is érik ezt a kedvezményt, ami azt jelenti, hogy az Egyesült Államok legalább egy millió ton szénnel kevesebbet tud eladni, mint eddig.

Nincs döntés

Lapunk zártakor még nem döntött Illinoisban a bíróság és nem tudni, hogy Lewis vagy Fishwick maradnak-e az urak az államban.

Mindkét banda erősen hisz a győzelemben, de a bányászok azt szeretnék a legjobban, ha vesztésének mindkettőn és ha a bíróság mentené meg a bányászok szervezetét mindkét díszes társaságtól.

Most úgy néz ki a helyzet, mintha Lewis és az ő falkája kerekednének felül a bányászok közt, mert Illinoisban ujjabb egy csomó telepen az ő szervezetükbe terrorizálták a bányászságot.

Lehetséges azonban, hogy a bíróság a régebbi tiltó parancs értelmében fog ismét dönteni s ez esetben a Lewis féle bandát kitoloncolják az államból.

Mindenképpen kíváncsok lennének, hogy mielőbb döntsenek a vitában, mert a bányászok nem határozhatnak addig, amíg nincsenek vele tisztában, hogy kinek van joga Illinoisban United Mine Workers név alatt működni.

NÉGY SZÁZ TAG?

Általában a National Miners Union összes tagjainak a létszáma nem haladja meg ezidőszert a négyszázat.

A National Miners Union bolsevik intézmény, az orosz komintern parancsára alapították, mikor Pennsylvániában — a bolsevikok segítségével — a szervezetet szétrombolták.

Akkoriban hirtelen szert tettek vagy háromezer tagra, de a bányászok csakhamar átláták, hogy ez a szervezet nem hozhat a számukra megváltást.

Pennsylvániában — mint annyi más államban — erősen üldözik a kommunistákat és a National Miners Union tag-

jait kezdtek letartóztatni. Erre a tagok legnagyobb része megijedt és otthagya a szervezetet.

Most Ben Gitlow, a hírhedt kommunista, akit a moszkvai pártvezetőség kizárt a kommunista pártból, elárulta a sajtónak, hogy a National Miners Unionnak ezidőszert

mindössze négyszáz tagja van.

Tekintve, hogy százharminc szervező és másfajta tisztviselő van a társulatnál, a tagok száma igazán nem nagy. És kétséges, hogy megér-e Moszkvának ez a szervezet annyit, a mennyibe a százharminc naplopó eltartása kerül a központnak?

Magyarországi Hírek

Rövidesen eltűnnek a koldusok a pesti aszfaltról

Menhelyekben és foglalkozó műhelyekben akarja elhelyezni a koldusokat a belügyminiszterium

Zárt, az idegen előtt örökké ismeretlen világ a nagyváros koldusainak kasztja, amelynek épp úgy megvannak a maga külön törvényei, osztályokra tagozott rétegei, mint a modern polgári társadalomnak. Az élet elcsúszott, rekrutálódik a látszólagos szervezetlenség ellenére is szervezett kaszt, itt élnek közöttünk, mindennap látjuk és megsemmisítjük őket.

Rövidesen azonban eltűnnek a koldusok a pesti aszfaltról. Már készítik a miniszteri rendeletet, amely megkondítja a halálharcot az emberi szánalom alázatos vámszedőinek társadalmától. Békés menhely, fedett hajlék fogadja majd magába azokat, akiket megöklözött az élet. Rövidesen eltűnnek a koldusok a pesti aszfaltról és velük tűnik el egy nagy, gyógyíthatatlannak tartott seb a milliomm város testéről.

PEST KOLDUSAI A STATISZTIKA TÜKRÉBEN

Bármily hihetetlenül hangzik is: Budapestben mindössze 90 embernek van hatósági engedélye a koldulásra. Ez a szám alig öt százalékkal több, mint a békebeli. A hatósági engedély nélkül koldulók száma viszont ijesztő arányokban növekedett. Évente átlag 6-8 százan kerülnek tiltott koldulásért a rendőri hatóságok elé. Az utolsó évben 340-en kértek koldulási engedélyt és a szám apadást jelent az előző évek számadataihoz képest. Ugyanis a rendőrség közigazgatási osztálya, ahol ezeket az ügyeket intézik, csak a legkevésbé esetekben ad koldulási engedélyt. Mielőtt valaki ilyen engedélyt kap, a detektívek érdeklődnek előle, családi viszonyai iránt és valóságos környezetanalízist végeznek.

Hogy Budapestben a gazdasági leromlottság ellenére is alig van több koldus, mint békében, az ügyekkel foglalkozó rendőri szakemberek szerint azért van,

mert Budapestben legszemélyesebbek talán az egész világon a szegények. Ugyanarra a napra, amikor a kórházak naplója 5-6 olyan beteget tüntet fel, a kórház a betegség okát a diagnózis az éhséget jelöli meg, egy olyan ember esik, aki koldulási engedélyért folyamodott.

Az utcán való koldulás tulajdonképpen senkinek sincs megengedve. Az engedélyes koldusok ezt nem is szokták meg. Azok, akiket tiltott kolduláson érnek, a toloncházba kerülnek és büntetésük 4-6 heti elzárás. Van olyan koldus, aki ilyen tiltott koldulásért 20-25 ször került már a toloncházba, de mégsem hagyja abba azt a veszélyes mesterséget.

És még egy statisztikai adat: a rendőrség közigazgatási osztálya elhatározta, hogy munkát, állást szerez azoknak, akik nyilvántartott, engedély nélküli koldusai Budapestnek. Detektívek szőlítették fel ezeket a koldusokat, hogy jelentkezzenek munkálmunkára a közigazgatási osztálynál. Kétszeri felszólításra egyetlen jeletkező sem akadt. Harmadik felszólításra végre jelentkezett egy koldus, de amikor meghallotta, hogy a megengedően könnyű munkával "mindössze" napi 3-4 pengőt kereshet, eltávozott és legközelebb már csak akkor akadt vele dolga a közigazgatási osztálynak, amikor a toloncházba kirendelték átküldte a kimutatást, a melyen az oda előállított engedély nélküli koldusok szerepelnek.

A KOLDUSVILÁG "ARISZTOKRATÁI" ÉS "PROLETÁRJAI"

A pesti koldusok sem keresnek egyformán. Vannak közöttük irigylet, jölkérés koldusok és vannak szegények, gyámoltalanok, akiknek még ez a mesterség sem sikerült. Átlagos keresetük havi 150 pengő körül mozog, de vannak, akik ennél jóval többet keresnek. Ezeknek

rendszerint valami különös testi elváltozásuk, vagy nyomorúságuk van, amely gyorsan magára hívja az emberek figyelmét és a rendőri praxis szerint is meglehetősen könnyen adakozó pestiek szívét szánalomra indítja. Van például egy vak koldus, aki a Kossuth Lajos utcában szokott járni és aki egy utcai botránya miatt került a rendőrségre. Mikor behívták, detektívek mentek kinyomozni a lakását és ekkor derült ki, hogy Kispesztén saját háza van, szép kertje, vacsorákat szokott adni és a környéken senki sem tudja, hogy mivel szerezte a vagyonát és miből él.

Az elmúlt évben egy szegény koldusasszony halt meg a Szabolcs utcában. A legnagyobb nyomorúságban élt. Lepedő nélküli matracra aludt és maradványokból táplálkozott. Halála után a matracban 12 ezer pengő összegyűjtött pénzt találtak.

A koldusvilág irigyletjei azok az úgynevezett "békebeli" koldusok, akiknek meg vannak a maguk törzshelyei és idegen helyekre nem is járnak. Viszont megszokott helyeik állandó, biztos jövedelmet biztosítanak nekik. Ezeket a helyeket a többi koldusok is tiszteltetben tartják és csak "kontár", engedély nélküli koldus mer arra vállalkozni, hogy bekopogtasson ugyanarra a helyre, amely már egy ilyen régi koldusé. Rendszerint megvan a napjuk, órájuk, amikor tudják, hogy nem háborgatják a házbelieket, ki van készítve a megszokott helyre az adomány és ők alázatos köszönéssel viszik el az adót, amely minden hónapban, vagy minden héten pontosan befolyik.

AZ EMBERI SZÁNALOM SZELHÁMOSAI

Azok a hírek, amelyek a koldusok szervezetéről szólnak, legerősebbek. Egy akárcsa utcai tejjövő van a pesti koldusok találkozóhelye és alig mulik el hét, hogy ne támadna közöttük ve-

szekedés, botrány, amely rendőri beavatkozást tesz szükségessé. A pesti koldusok között is erős a verseny, irigykednek egymásra, féltik üzleti titkaikat és emiatt keletkezik közöttük a legtöbb egyenetlenség. Ebben a tejjövőben van különben a "jó címek" börtöne is. "Jó cím" alatt azokat a címeket értik a koldusok, amelyek újak, eddig még nem szerepeltek az ismert adakozók között, vagy valami rendkívüli esemény folytán különösebb adományra van tőlük kilátás. Ilyen "jó cím" mind ritkább lett az utóbbi években a börtön és egy-egy ilyen címért ma már egész tekintélyes összeget fizetnek.

A szimulánsok és engedély nélküli koldusok elleni küzdelemben tudnak csak leginkább egyetértésre jutni a pesti koldusok. Mert szimuláns koldusa meglehetősen sok van Budapestnek, a hol már az emberi szánalomnak is megvannak a maga szelvényei. Nemrégiben a rendőrség közigazgatási osztálynak egyik főtisztviselője civil öltözetben séta a köruton. Hatalmas csődület vona magára a figyelmét. Odasietett és ekkor egy embert látott vonagolni az aszfalton, a szája habzott, a testét epileptikus görcsök rángatták, de rohamai közben sem feledkezett meg arról, hogy tudassa az emberekkel, milyen nyomorban él és betegsége ellenére is dolgozni kell jarnia.

A rendőrtisztviselő odaintette a közeli őrszemes rendőrt és az embert, akinek kalapjában közel 8 pengő gyűlt össze, bekisérte a kerületi kapitányságra. Itt azután kiderült róla, hogy habzó szappant tett a szájába, azzal utánozta az epilepsziában szenvedő ember legjellegzetesebb tünetét, a habzó száját.

Ismert figurája a forgalmasabb pesti utcáknak az a koldus, akinek féllába hiányzik és katonazubbonyából üresen csúg le az egyik kabátujja. Ez az ember sohasem volt katonára, a lábára ráül, ami nehéz mesterség ugyan, de hosszas gyakorlattal megszokható. Az egyik kezét hátrahagyja, a másik kezével a levegőben kaszáll és síró hangon szöli fel a felakadozásra az utca járókelőit. Ez a szimuláns koldus a legtöbbet keresők közé tartozik, viszont a legtöbbször került az utolsó években a toloncházba.

Az asszonykoldusok között a legtöbb szimuláns a szenvedő anyát alakítja. A belvárosban és a korzón szoktak gyakran megfordulni és aki figyeli őket, észreveheti, hogy minden hónapban másik-másik gyereket tartanak karjaikban. Ezeket a gyermekeket hárba veszik rendes havi gázaért és a csinosabb arcú gyer-

meknek megvan a maguk meg lehetősége magas árszójuk.

MENHELY... DOLOGHÁZ FOGLALKOZTATÓ MŰHELY

A rendőrség közigazgatási osztálya nemrégiben terjedelmes jelentést tett a pesti koldustársadalomról a belügyminiszteriumnak. Ebben a jelentésben a statisztikai adatok mellett közölte a belügyminiszteriummal azokat a módokat is, amelyeknek alkalmazását szükségesnek látja a rendőrség, részint közbiztonsági, részint idegenforgalmi szempontokból a pesti koldusokkal szemben.

A jelentéshez fűzött javaslatban a rendőrség közigazgatási osztálya azt ajánlotta, hogy a koldusokat három kategóriára osszák. Az elsőbe kerüljenek az

öreg, elaggott koldusok, akiknek családtagjaik nincsenek és akik képtelenek minden munkára. Ezek számára menhelyet állítanak fel. A második kategóriába a munkakerülő koldusok kerülnek. Ezeket foglalkoztató műhelyekben helyezik el, ahol munkára szoktatják, vagy szükség esetén kényszerítik őket. A harmadik kategóriába azokat sorolják, akik szeretnének dolgozni, de a szociális viszonyok miatt nem tudnak elhelyezkedni és kénytelenek koldulni. Ezeket foglalkoztató műhelybe viszik, ahol munkát és munkájukért megfelelő ellenértéket kapnak részint természetben, részint pénzben.

A javaslatot a belügyminiszteriumban tanulmányozás tárgyává tették és át is küldték a népjóléti miniszteriumba. A belügy-

miniszterium magáévá tette a rendőrség közigazgatási osztályának javaslatát, de kérte a népjóléti minisztert, hogy a három intézmény felállításához nyújtson segédkeztet, mert a belügyminiszternek ilyen karitatív célokra nincs megfelelő anyagi fedezet.

Néhány hónap, vagy néhány év múlva eltűnnek tehát a pesti utca és a pesti házak koldusai. Békés menhelyet, fedett hajlékot kapnak azok, akiket magával ragadott és az utcára dobott az élet forgataga.

Abonyi Gyula.
(Magyar Hírlap)

Mi az igazság a magyar királykérdés körül?

Irta: RASSAY KÁROLY

Az utóbbi hetekben újra aktuális lett a világsajtóban a magyar királykérdés. Időközönként változó intenzitással fel-felbukkan ez a probléma, amely nemcsak Magyarországot, hanem a dolog természeté szerint az egész európai politikát érinti. Ha őszintén akarok beszélni, azt kell mondanom, hogy talán először Magyarországon kívül álló politikai tényezőket érdeklí és csak azután a közvetlenül érdekelt magyar nemzetet. Legjobb mutatja ezt az a körülmény, hogy ezek a hírek a legtöbbször a külföldi sajtóban jelennek meg s napokig cirkulálnak, míg végre gyenge visszhangot kapnak a hazai sajtóban, hogy aztán újra csend legyen egy bizonyos ideig.

Mégsem lehet azt mondani, hogy minden belső ok nélkül jelennek meg ezek a hírek időnként a külföldi közvéleményben. Nemcsak külső körülményekre gondolok, amelyek a kérdés felvetését időközönként aktualizálják teszik. A legutóbbi hírek alapja nyilvánvalólag Albrecht főhercegnek a különféle suttogások és a főhercegnek való gának is sokszor félreértésre okot adó magatartása után tett hivatalos nyilatkozata volt, amelyet Ottó kezébe tett le. Ez a tény kétségkívül alkalmas volt arra, hogy a restauráció híveiben fokozza a reményeket törekvéseiknek sikere iránt.

De van más ilyen külső kö-

rülmény is, amely bizonyos politikai körök idegességét és a közvélemény érdeklődését ebben a kérdésben indokolja. A Habsburg-család házi törvényei szerint a Habsburg főherceg 16 éves korában lesz teljeskorú és így birtokosa minazoknak a közjogi jogosítványoknak, amelyek őt a törvények értelmében a különböző országokban megilletik. Ottó főherceg — a restauráció híveinek terminológiája és a jogi rendelkezések szigorú értelmezése szerint "örökös király" — ennek az évnek novemberében tölti be 18. életévét.

Amikor IV. Károly király meghalt, végrendeletében a házi törvények által adott jogánál fogva Ottó teljeskorúságának időpontját életkorának 18 évében jelölte meg. Ez az időpont tehát igen közel fekszik és kétségkívül alkalmas, hogy a kérdésnek bizonyos aktualitást adjon. A szigorú jogi értelmezés szerint ettől az időponttól kezdve Ottó Magyarországnak vis major következtében meg nem koronázott, de tényleges király, birtokosa mindazon jogoknak, amelyeket a magyar közjog hasonló esetben a trónra lépett, de még nem koronázott uralkodónak biztosít. Olyan momentumok ezek, amelyek kétségkívül minden hivatalos kijelentés ellenére is a magyar királykérdésnek bizonyos jogi aktualitást adnak.

Más a gyakorlati helyzet. A trón betöltésének kérdése sohasem volt kizárólag jogi kérdés. Ez a lehetőségeknek és a célszerűségnek kérdése. Hogy van-e ma lehetőség a magyar trónnak betöltésére a restauráció útján, ezt senki sem meri határozottan állítani, még a restaurációnak legortodoxabb hívei sem. A nemzetközi jog alapján semmi kifogást sem lehetne tenni a trónnak akár a Habsburg-dinasztia restaurálása útján való betöltése ellen is, mert az összes hatalmas többszörös nyilatkozatokban és ünnepélyesen elismert Magyarországi állami szuverenitását. Nincs olyan nemzetközi szerződés, sem a békediktátumban, sem egyéb nemzetközi megállapodásban, amelynek értelmében a magyar nemzet arra kötelezte volna magát, hogy államformáját és az uralkodókérdés megoldását bármilyen más hatalommal egyetértve rendezze. Ha a magyar kormány kényszerhatalmát ilyen nyilatkozatot tett is, ennek a magyar nemzetre semmiféle hatálya nincs.

A nemzetközi jog szabályaitól függetlenül azonban más kérdés, hogy a tényleges hatalmi viszonyok lehetővé teszik-e Magyarországnak ebben a kérdésben bármilyen irányú döntését. Az elmúlt évtized tapasztalatai legalább is arra látszanak utalni, hogy mint annyi más

kérdésben, itt sem a nemzetközi jog szabályai, hanem az érdek és hatalmi viszonyok brutális érvényesülése fenyegethet a nemzet által szándékolt valamilyen megoldás esetében.

De vajon van-e ilyen megoldási szándék a magyar nemzetben? A lehetőség kérdésén kívül: van-e célszerűségi szempont, amely ezt a kérdést teljes virulenciájával aktualizálja tényleg a magyar belpolitikában? Aki őszintén akar erre a kérdésre felelni, az nem mondhat mást, minthogy a királykérdés minden személyi és közjogi vonatkozásával ma teljesen kívül esik a magyar nemzet érdeklődési körén. Elméletileg a nemzet többsége azt az álláspontot vallja, hogy az államforma és trón betöltésének kérdése kizárólag célszerűségi szempont. Nincsenek érzelmi momentumok. A Habsburg-ház negyedszázéves uralkodása alatt a nemzeti függetlenségi aspirációkkal élesen szembehehelyezkedett. A történelemkutató előtt világos, hogy ez a szembehehelyezkedés nem a magyar nemzet vagy nép iránti gyűlölethöz, hanem egy nagy politikai elgondoláshoz, az összbirodalom fenntartásának, majd később meg-megmentésének a szempontjából eredt. A tömeg azonban, nehezen disztinált és ezeknek az emlékeknek érzelmi kihatásai a nemzet lelke két-két évvel megmaradnak, még akkor is, amikor az érdekek és okok, amelyek előidézték, tárgy talanokká válnak.

A restauráció híveinek magyarországi politikája sem járult sokkal hozzá, hogy a magyar nép egy restaurációból mást remélhessen, mint amit a Habsburg ház uralkodásának évszázados története a nemzetre jelentett. Ma a restauráció hívei, dacára annak, hogy igen jelentékeny egyházi, politikai és katonai tényezőket sorozhatnak tagjaik közé, nagyobb hatást nem tudnak gyakorolni a nemzet széles rétegeire. Ennek oka működésük és propagandájuk exkluzív volta mellett kétségkívül az, hogy nagyon kevés kivételtől eltekintve, támogató hi-

(Folytatása a 3-ik oldalon)

HA New Yorkba JÖN

és egy igazán jó szállodát akar, melyben kivételesen elsőrangú kiszolgálásban részesítik, akkor szálljon meg itt.

HOTEL KNICKBOCKER
NEW YORK
120 W. 45th St. (Times Square)
SZOBÁK \$3.00 ÉS FELJEBB

Amerikai Magyar Oceánrepülés

KÉRJÜK A MAGYARSÁGOT

hogy az oceánrepülés emléklap mintát vágja ki, címezzé meg, akinek küldeni akarja — a feladó nevével — és mi a hivatalos levelezőlapra ráírjuk a címet és feladó nevét, hogy így gyorsabban kerüljenek a központi irodába. — A minta laphoz annyi dollárt kell mellékelni, ahány lapot küld. Ezt a sajtó útján nyugtázzuk.

Mindenki küldjön az óhazába egy emléklapot és lehetőleg Lord Rothermere, hazánk nagy támaszának, az Egyesült Államok elnökének, vagy az Egyesült Államok Szenátusának.

VÉDNÖK: LORD ROTHERMERE

Mindenki nevét, aki lapot küldött, vagy anyagi támogatást nyújt, egy emlékkönyvben örökítik meg. Most kérjen mindenki lapot, vagy küldje be az alanti levelezőlap mintával a megrendelést.

FROM: Feladó:	STAMP BELYEG 1 CENT	
ADDRESS: Cím:		
THE Hungarian American Ocean Flight emphasizes the injustice done to Hungary by the Trianon Peace Treaty.		
AZ Amerikai Magyar Oceán repülés a világ figyelmét a Magyarországgal szembeni igazságtalanságra hívja fel.		
VIA Hungarian-American Ocean Flight 8005 W. Jefferson — Detroit, Mich.		

Küldjétek a levelek ezreit, amíg nem késő, erre a címre:

Amerikai Magyar Oceánrepülés

8005 West Jefferson Ave.

Detroit, Michigan

MAGYAR Bányászlap

(HUNGARIAN MINERS' JOURNAL)

1947. PARSONS AVENUE COLUMBUS, OHIO

TELEPHONE: GARFIELD 2883

Az egyedüli magyar bányászlap az Egyesült Államokban
The only Hungarian Miners' Journal in the United StatesElőfizetési ár: Az Egyesült Államokban \$2.00 — Európában \$3.00
Subscription Rates: In the United States \$2.00 — In Europe \$3.00

Megjelenik minden csütörtökön :—: Published every Thursday

ANDREW FAY FISHER, Editor

A Magyar Bányászlapot bányászok írják bányászokról bányászoknak.
The Hungarian Miners' Journal is written for Miners of Miners
by MinersEntered as Second Class Matter at the Post Office at Columbus, O.
Under the Act of March 3, 1879.

ÉBREDNEK VÉGRE

A bánya-urak kétségbe esett helyzete végre rákényszeríti őket, hogy nézzenek szembe a létező helyzettel és lássák be, hogy képtelenek azt a saját erejükből megszüntetni.

Évekkel ezelőtt látni kellett a gondolkodó embernek, hogy a szénipar válságát csak egységes eljárással lehet megszüntetni.

Olyan egységes eljárással, amely csak kétféle uton érhető el.

Trusztosítással, vagy állami beavatkozással, illetve állami ellenőrzéssel.

A trusztosítás ellen nem volt a bányák urainak kifogása, de az állami, illetve a szövetségi beavatkozásról hallani sem akartak.

A trusztosítást itt is, ott is megpróbálták, de annak nap-nap után több lett az akadály.

Az első akadály a Sherman féle truszt ellenes törvény, amitől azonban a kormány talán-talán hajlandó lett volna elnézi.

A következő akadályai súlyosabbak voltak, mert a pénz hatalmasabb a törvénynél.

A jó és jómódu bányák nem akartak a kevésbé jó szénrel rendelkezni, vagy kevésbé jó, vagy szegény bányákkal egyesülni, csak akkor, ha azokat a bányákat egy trusztban egészen ingyen felfalják.

A gyöngén álló bányák ebbe be nem mentek, hiszen ha potyára kellett megválniuk a bányától, akkor választhatták a független halált is, ami annyi ezer szénbánya vállalatot utolért az utolsó nyolc évben.

Később már erre sem volt lehetőség, mert a bankok annyit vesztek a bányáknál, hogy hallani sem akartak újabb bánya-kölcsönökről.

A közönség tudatában van évek óta, hogy a bányai ipar súlyos válságban van és szénpapírokat nem vesznek.

Megdöböntő példa volt a West Virginia Coal and Coke Co. esete, amelynek a bondjait a legelőkelőbb new yorki pénzcsoporthoz, a Baker-bankcsoport adta a piacra és amelyeket a közönség még Bakeréktől sem volt hajlandó vásárolni.

A közönség idegenkedése jogos volt, mert mint arra a bányászok emlékeznek, a West Virginia Coal and Coke csődbe ment.

Tavaly a hatalmas Mellon bányák, a Pittsburgh Coal Co. husz millió dollár ára bondot bocsájtott ki a Mellon bankházak útján.

És ezt a papírt a közönség szintén nem vette. Vagyis a közönségnek éppen úgy elveszett a széniparban a bizalma, mint a bankoknak.

Ilyen körülmények közt trusztosításról álmodni lehetetlen.

Megmaradt hát a második lehetőség, a szénipar államosítása, amit ezelőtt tíz évvel még a bányaurak és a munkásvezérek kézzel-lábbal elleneztek.

Hogy a munkásvezérek miért ellenezték, azt ők tudják, meg tudják rajtuk kívül minden élelmesebb ember.

A dzsábjait féltették.

Aljasak voltak és attól félték, hogy állami kezelésben, vagy állami ellenőrzés mellett nem lesz szükség a hivatásos bányász-vezérek nagy hadseregére, hogy akkor nem lesz lehetséges a "szervezők"-nek nevezett léhűtők egész csoportjának a szénbányászaton élőködni.

Mikor az ország közönsége látta, hogy az államosítás senkinek nem tetszik — mert azt hitték, hogy a bányászvezérek a bányászok véleményét nyilvánítják — nem sokat törődtek a dologgal és rábízták a szénipart a sorsára.

Rábízták, dacára annak, hogy már Harding kénytelen volt egy bizottságot kinevezni, hogy a szénipar nyomorúságával foglalkozzék.

A bányászvezérek már régen belátták, hogy nincs más megoldás, mint a szövetségi ellenőrzés.

Mikor a júni-bőszok érezték, hogy a talaj ég a lábuk alatt, mikor látták, hogy képtelenek a bányászok nyomorúságán enyhíteni, akkor belenyugodtak az ellenőrzés gondolatába.

Igy született meg a Watson bill.

Az ember azt hitte volna, hogy a "nagy mérnök" támogatni fogja ezt a javaslatot.

Mikor Harding panamista kormányában kereskedelmi miniszter volt, akkor tetszett az elnöknek az államosítás, mert akkor az nagyobb hatalomhoz juttatta volna azt a hivatalt.

Mióta azonban benn ül a Fehér Házban, azóta nyilvánvalóan csak a tőkére van gondja.

Azóta csak a vámpanama keresztül hajszolásában merült ki az ereje és nem törődött a bányásszal.

Hiába ígérte a választások alatt, hogy valamit tenni fog a széniparért a kormánya.

Ellenezte az államosítást és az állami beavatkozást a nagytőke és az elnök a nagytőkétől kapja a pénzt a választási kampányhoz.

Most aztán érdekes jelek mutatkoznak.

Érdekes jelek arról, hogy a nagytőke lába alatt is felégett már a talaj és hogy utolsó mentségnek ők is elfogadnák azt, amit józan emberek akkor kértek, amikor még az késő nem volt.

Ha nyolc évvel ezelőtt, öt évvel ezelőtt állami kezelésbe vették volna a szénipart, nem mentek volna tönkre a bányák ezrei, nem élnének nyomorban a bányászok százezerei.

Mert akkor megszabták volna, hogy mennyit dolgozzanak, hol dolgozzanak és mennyit fizessen a szénért a fogyasztó.

Akkor nem szereztek volna százmilliókat a vasutak, a villanyvállalatok, a gázvállalatok csupán azon, hogy a szén ingyen rabolták el a szénipartól, a bányatulajdonostól és a szénbányásztól.

És akkor tisztességes árat fizettek volna és tisztességes maradt volna a szénbányász fizetése.

Óriási és kínos szennézőt keltett a múlt hetekben, hogy a Consolidation Coal Company ismét levágta a munkadíjat.

Ma már nemcsak a szénipar, de az egész ország sajgó tudatára ébredt annak, hogy gyökeres bajok vannak az iparban s hogy a bajokat nem lehet munkabérek levágásával, az amúgy is silány fizetések csökkentésével orvosolni.

A sajtó majdnem egységesen szolt a dologba és a nagy városok legnagyobb lapjai figyelmeztették a Consolidationt, hogy az alacsony munkabérek még lejjebb való szorítása a romlásba vezet.

Példának hozták fel a Pittsburgh Coalt, a Pittsburgh Terminált, amelyek óriási veszteséggel dolgoznak és többet veszítenek azóta, mióta a munkabéreket jóformán a semmire szorították. Mert ugyanakkor a szén árát is lejjebb vágják.

Ez az országos felhőrkénés a szénurakat is meglepte és ma már köztük is sokan kérdezik önmaguktól, hogy létezhetik-e más megváltás a számukra, mint a szövetségi ellenőrzés.

Különösen feltűnést keltett a múlt hetekben a Black Diamond nevű szénűjság, amely a legerélyesebb vezércikkben ismételt az ajánlja a széniparban, hogy minél előbb szövetségi beavatkozást kérjenek.

Ez természetesen nem jelenti még azt, hogy az egész szénipar minden számottevő bányamánása hasonlóan gondolkodik, de jelenti azt, hogy **kezdenek** így gondolkodni.

Hogy kezdenek megbarátkozni a szövetségi kontrollal, amely csak követése lenne Anglia példájának.

Az angol szénipar fontosabb része az angol birodalomnak, mint amilyen fontos a szénipar minálunk.

Az angol birodalom hatalma a hajózáson alapszik és a hajózás a széniparon virágzott fel.

Mindent elkövetett hát Anglia szénipara, hogy a szerencsétlen helyzetből meneküljön.

Egy évtizeden át vergődtek a különböző tervek utvesztőjében, végül azonban belátták, hogy csak állami ellenőrzés, állami kezelés tudja megmenteni őket a teljes csődtől.

És Anglia polgársága azért választotta meg a munkáspártot uralomra, mert tudatában volt annak, hogy ez a párt államosítani kívánja a bányákat.

Örvendetes dolog, hogy a szénipar urai ébrednek.

Akármi sajnálatos is, hogy csak most kezdenek ébredni, mikor annyi bánya elhullott, mikor annyi bányász családja éveken át nélkülözött, még mindig jobb későn az orvosság, mint soha. Legalább azokon segít, akik még a széniparban maradtak, akik nem tudtak onnan menekülni.

Ha a tőke fogja kívánni, hogy tegyen valamit a széniparért a szövetség, akkor biztosan könnyebben megy a dolog, mintha csak a bányászok kérik a Watson bill megszavazását.

Mert a tőke emlékeztetni fogja a "nagy mérnököt" arra, amit a nyomorgó bányászok hiába próbáltak meg idáig. Hogy ígért valamit a választási küzdelmek hevében a széniparnak.

UJ KEMÉNYSZÉN BANYÁT NYITNAK WASHINGTON ÁLLAMBAN

Az Egyesült Államokban Kelt Pennsylvánián kívül csak Washington államban találtak eddig keményszén.

Washington államban még nagy területek vannak megnyitatlannal. Ezek közül 2500 akron a United Collierie Co. fog rövidesen bányát nyitni. A szénterület Wathcom megyében van és az előmunkálatokat nemsokára már meg is kezdik.

Ujabb magyar farmerek Dakotában

Tarján József és Papp János magyarok mentek a legutóbb Detroitból Dakotába, hogy maguknak állandó otthonot és megfelelő farmot szerezzenek.

Annra megszerették South Dakotát, hogy Tarján mindjárt ott is maradt az új otthonában, Papp pedig másodmagával fog visszamenni Dakotába az ősz végén.

Augusztus elején megy Horváth Kálmán Coronából Dakotába és vele megy a Fry család is.

Nincs hét, hogy egy-egy magyar ne kelne utra a Nagy Nyugat felé, ahol az állam szívesen látja a magyar embert, ahol az állam segíti a farmert és ahol van még rá lehetőség, hogy szegény ember kevés pénzzel boldoguljon.

A Milwaukee vasúttársaság tisztviselői mindent elkövetnek, hogy a magyaroknak alkalmuk legyen South Dakotát alaposan megnézni és különösen érdemes azt most tekinteni meg, aratás előtt.

South Dakotában minden később van egy hónappal, mint minálunk. A tavasz is, a tél is. Így ott aratni július végén, augusztus elején szokta és most lehet a termést a legjobban meg látni.

Most a társaság magyar tisztviselői augusztus 10-ére rendeznek ismét kirándulást és akik South Dakotába számítanak menni, azok velük mehetnek azon a napon.

De egy magyar tisztviselő minden kedden megy Chicagoból és így aki ki akar menni, az mindig a magyar tisztviselő társaságában teheti meg az utat.

*Aki magyar ember segíteni akar a sorsán és ki akar menni South Dakotába, hogy magának új, boldog és nyugodt otthon

hont csináljon, az írjon ingyen magyar könyvecskéért a vasúttársaságnak, vagy a South Dakotai földművelési miniszter-

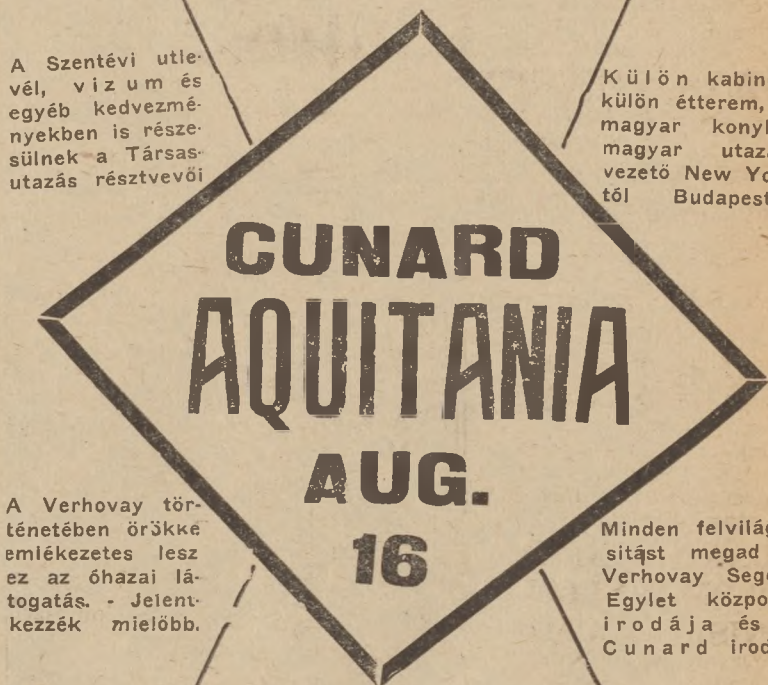
nek. Ha a miniszternek ír, onnan is küldik mindkét könyvet, ha a vasúttársaságnak ír, onnan is küldik mindkét kis könyvet. Cim: R. W. Reynolds, Commissioner, 816 Union Station, Chicago, Ill.

MÁR CSAK NÉHÁNY HÉT

választ el bennünket
A VERHOVAY SEGÉLY EGYLET
NAGY ÜNNEPI

TÁRSASUTAZÁSÁTÓL

amelyet Verhovay Gyula síremlékének felavatása alkalmából rendeznek Magyarországra

FOGLALJA LE.

hajójegyeit a helyi ügynöknél vagy az alábbi

CUNARD LINE

irodában
1022 CHESTER AVE.
CLEVELAND, O.

MINDENFÉLE

NYOMTATVÁNYT

MEGHÍVÓKAT, BÁLI BELÉPŐ JEGYEKET, ALAPSZABÁLY-KÖNYVEKET, LEVÉLPAPIRT, BORÍTÉKOT ÉS MINDENFÉLE EGYLETI ÉS ÜZLETI NYOMTATVÁNYT LEGÍZLESESEBB KIVITELBEN, A LEGGYORSABBAN ÉS LEGJUTÁNYOSABB ÁRON KÉSZÍT A

MAGYAR
BANYÁSZLAP NYOMDAJA

AMERICAN DRY CLEANING AND DYE WORKS

A legöregebb, a legnagyobb,
a legbiztosabb, a legjobb

WILLIAMSON, W. VA.

Posta útján küldött ruhákat
is pontosan tisztítunk

PONTOS KISZOLGÁLÁS

TALÁLMA NYA

sikerének előmozdítására, megvédésére s értékesítésére tanácsot adok **DIJTALANUL**. Forduljon hozzám bizalommal

ZH. POLAK NEW YORK

A MAGYAR Bányászlapot
bányászok írják, bányászokról
bányászoknak.

JÖJJÖN DAKOTÁBA

Ha megunta a gyárakban és a bányákban a bizonytalan munkát, szerezzen magának egy farmot és örökös biztos otthont.

SO. DAKOTA ALLAM FÖLDMŰVELÉSI MINISZTERIUMA

maga hívja a magyarokat, hogy jöjjenek a prairie gazdag és olcsó földjére farmernek.

A Milwaukee vasutársaság mindenben segíti a települő magyart, hogy megfelelő otthont hozhasson és segíti azután, mikor már szerzett magának egy farmot. Olcsó állami és megyei földek, farmok és szőlő földek, amelyek trágárt nem kívánnak és nem ismernek.

HETENKINT MENNEK MAGYAROK DAKOTÁBA

mert ott van a jövő boldogulása országban — Az állam földművelési minisztere és a vasutársaság magyar könyveket adott ki. Irjon érte magyarul és elküldjük önnek mindkettőt.

R. W. REYNOLDS,
Commissioner
816 Union Station Chicago, Ill.

Az Állam Segíti So. Dakotában A Farmert

minden munkájában, minden igényeiben, minden módon.

AZ ÁLLAM HIVJA ÖNT IS

South Dakotába és felajánlja Önnek is mindazt a szolgáltatást, amit a saját farmerjainak nyújt

KITŰNŐ FÖLDET
vehet olcsó árban

KEDVEZŐ LEFIZETÉSRE
és ha igyekszik, itt

BOLDOG OTTHONT
alapíthat öregségére. Minden megterem, ami megterem az ön szülőföldjén és földünk olyan gazdag, hogy műtrágyát nálunk nem ismernek.

Mielőtt máshol venne farmot, nézze meg South Dakotát, mert hasonló lehetőségeket máshol nem talál.

NE FELEJTSE EL,
Az állam minisztere hivatalosan hívja önt South Dakotába

Irjon ingyen magyar könyvecskéért erre a címre:

Frank D. Kriebs

állami földművelési miniszter
PIERRE, S. D.

HA A SZEMEIKET HASZNÁLNAK

"Szemeik vannak és nem lát-nak."

A szentírásnak ezt a mondatát bátran alkalmazhatjuk a jelenlegi munkászervezőkre, de különösen a bányászok ügynevezett vezéreire, akik ma egymás beleinek a kitiprásával vannak elfoglalva.

A Supreme Court a múlt hetekben olyan érdekes és fontos döntést hozott, amely új erőt adhatna a lankodó szervezeti mozgalmaknak, amely talán új életre tudná ébresztetni még a United Mine Workerst is.

A Southern Pacific vasutársaság egyik alvállalata bele akart avatkozni, hogy melyik szervezethez tartozzanak a munkások.

Bele akart avatkozni, hogy kiket delegáljanak a munkások, hogy tárgyaljanak a vasutal.

A munkások a tökések fegyverek legféltettebb eszközeihez fordultak és tiltó parancsért mentek a bírósághoz.

A tiltó parancsot kiadták.

Megtiltották a vasutnak, hogy a munkások szervezkedésébe avatkozzék.

És ezt a tilalmat minden bíróságnál s végül pár hete az Egyesült Államok Supreme Courtján is helyben hagyták.

Ha a munkászervezők törődnek a munkással és a szervezettel, akkor ezt a döntvényt, amely ma törvény erejével bír az országban, felhasználhatnák mindenütt a munkások javára.

A west virginiai társaságoknak tiltó parancsuk van, amely a Lewis féle United Mine Workerst tiltja attól, hogy a munkásokkal való szerződésükbe avatkozzék.

De ha egy szervezet, egy másik szervezet, például a Howatt féle szervezet megjelennek, hogy a munkásokat csatlakozásra szólítsa, valószínű, hogy a bíróság az ő kérésükre eltiltja a bányák urait, hogy megakadályozzák a dolgot.

Ahogy tiltották a vasutnak, hogy a munkások szervezkedési szabadságába avatkozzék, úgy tiltanak el a bányák urainak, hogy a bányászok szervezkedési lehetőségét gátolja és abba avatkozzék.

Lehetséges, hogy nem így van. Lehetséges, hogy még Supreme Courton is vemhes egyszerű, meddő máskor, de meg lehetne és meg kellene próbálni.

Ha a munkások vezérei más-sal nem lennének elfoglalva.

Ha a bányászok nyakán élősködő sisera-had nem azzal lenne bús, hogy egymás szemét kaparja ki, hogy egymás elől tépje el azt az árva koncot, amit ma a lecsökkent tagság díja jelent a szervezetek kasszájában.

Szemeik vannak ezeknek a vezéreknél, de nem látnak velük egyebet, csupán csak azt, hogy veszályban a saját bőrük, veszályban van a saját zsiros állásuk, hogy a másik haramia akarja elkaparítani a koncot, ami felett olyan becselen szemérmelenséggel marakodnak.

A Magyar Bányászlap olvasói közül van elég tag mindkét United Mine Workersban.

Vannak a keményszenesek között olyan bányászok elegenden, akik a Lewis féle gangnek fizetik a tagságdíjat és vannak Illinoisban elegenden, akik Howattéhoz tartoznak.

Tegyük szót a lokálokon mindkét táborban, hogy a Supreme Court most megadta a lehetőséget a küzdelemre, hogy a vezérek most találhatnának alkalmat a harcra akkor is, ha egymás beleit tipornák.

Követeljük meg, hogy békeséget csináljanak a két táborban és közös erővel használják ki az alkalmat és rohanják meg a Virginiaiakat, ahol eddig a tiltó parancsok ereje megbénította a szervezkedést és ahonnan a United Mine Workerst tönkre tették.

És értessék meg mindkét táborban a vezéreknél nevezett herékkel, hogy ha nem óhajta-

nak a bányászok szervezkedési lehetőségét harcolni, akkor ki lesznek innen is, onnan is elrudalva.

Eddig az volt a kifogásuk, hogy a bírói tiltó parancsok megkötik a kezeiket és megakadályozzák őket abban, hogy a szervezkedést a legveszedelmesebb pontokon újra kezdjék.

Igaz, hogy a tiltó parancs csak abban gátolta meg őket, hogy a szervezetet védelmezzék. Mikor a saját koncutat kellett védelmezni, akkor a parancsral nem törődtek és akkor a Lewis had a parancs ellenére is megjelent a tizenkettedik körületben.

Ma azonban a kifogás megszűnt, ma a Supreme Court döntése valószínűleg megnyitná a szervezet előtt West Virginia kapuját is, ahol talán újra meg lehetne indítani — a győzelem reményével — a küzdelemet.

A bányászok kétségtelenül reménykedve várják, hogy köztük a szervezet megjelenjék.

Olyan a helyzetük, hogy egyéb reménység nincs ma a számukra.

Tisztán arról van szó, hogy megengedi-e ezt a bíróság.

Most remény van rá, hogy ezt nemcsak megengednék, de esetleg egyenesen eltiltanák a társaságokat attól, hogy beleavatkozzanak ilyenféle mozgalmakba.

A Parker ügy hatalmas lecke volt mindenféle hatóságnak, mindenfélé bíróságnak.

A Supreme Court a néphangulat szerinti szokott ítélezni, mert hiszen a néphangulat szab törvényt mindig az országnak.

A Supreme Court nem érthette félre, hogy mi a véleménye a yellow-dog kontraktáról és a yellow-dog rendszerről az országnak és nem lehetetlen, hogy öntudaton alul ennek a hangulatnak a hatása alatt tiltotta el a Southern Pacific-et, hogy a munkások szervezkedésébe avatkozzék.

Ha ma West Virginiában a United Mine Workers szervezői megjelenének, nem lenne bíróság, amely hatalmat adna a bányák urainak, hogy ezeket a szervezőket kitoloncoltassák, vagy bántalmazhassák.

Mert tanultak a Parker ügyből.

Kár, hogy a bányászok vezérei nem a bányák uraiban, hanem egymásban látják az ellenfeleket, mert nem a bányász érdekeit, hanem a saját nyomorúságos dzsábjait és bőreiket akarják védelmezni.

A bányászokon áll, hogy meddig tűrik még ezt az ocsmány játékot és ezt az undorító látványt.

Hogy mikor emelkednek az öklök mindkét táborban a levegőbe, hogy mikor emelkednek a lábak mindkét táborban rugásra, hogy ezektől az élődi szélhámosoktól megszabadítsák a bányászokat.

És hogy a szervezkedés újra kezdődhessék, most már a Supreme Court esetleges védelme alatt, az új, a két hét előtti döntvény értelmében.

Jó lesz, ha a bányászok ezen gondolkoznak, jó lesz, ha azt amerikai bányász bajtársaikkal és tagtársaikkal megbeszéljük és jó lesz, ha erre vonatkozólag határozatokat hoznak az osztályoknál.

És ha értésükre adják a "vezéreknél" nevezett haramiáknak, hogy milyen munkát várnak tőlük.

Talán a Supreme Court döntvénye új hajnalt jelent a munkásság számára, de csak akkor, ha a munkások, vagy azok hivott vezérei az új napfelkeltét meglátják.

Ha nem látnak a szemeikkel, akkor nem remélhetik, hogy az újonnan kelő nap rájuk süt.

E LAP ELŐFIZETÉSI ÁRA:
EGY ÉVRE \$2.00
FÉL ÉVRE \$1.00

HARMADIK MÓD IS VAN

A Leisenringi egyetl vása.

Megdöbben az ember lelke, szív-vereése megáll, vagy kettőzött lázzal kezd a rendkívüli ütemhez, odahagyja az embert a gondolat, hogy ne tudja összegezni az amerikai magyar egyetlet megkezdett sorozatos trianoni kicsiny tragédiáit!

Egy egyetl-testvérünk megérkezett a borzalmas szakadéknak a szélére és ezer magyar testvérünk néz le az ijesztő üregnek rémitő mélységébe: sok becsületes ösbebe csavarodott atyáknak megrázza becsületes fejét és pillanatra úgy érzi, mintha mindenét kész feláldozni, csak megmentse egyetlét.

De édes magyar vérem, mikor egy egyetl idáig jut, ott a mi tőlünk telhető áldozatkészség nem elegendő.

Igaz, hogy ez a velünk született emberi természetnek az alapja, hisz az egyes ember is így akarja kitolni élethatárát a legmesszebb barázdákig. Ezért gáncs nem érheti sem az egyént, sem egy szervezetet, sem a szervezet egyes vezéreit. Vagy mindannyian hibásak vagyunk, vagy nem hibás senki sem.

A tisztviselőket inkább valamely dicséret illeti, amiért becsületesen feltártak egy fájdalmas amerikai magyar sebet és e fájdalomban osztozunk mindnyájan. De a jajgatás nem elég!

Itt hamar tenni kell valamit, mert a hajó süllyed! Kenyérbéllel hiába tapasztjuk a lyukat, az kiázik, a mentőv felkötése sem vezet célhoz, mert a cél az élet,

a hajó pedig lyukasan az örvény felett lebeg!

Tehát az első két lehetőség önmagát dönti meg! Harmadik módot kell hirtelen átgondolni! Ez még szerencse, hogy harmadik mód is van! Nézzétek, testvéreim, ott a közelben horgonyoz négy kipróbált, viharezett hajó! Mind a négy magyar tulajdon. Körülbelül ötven-ezer testvér nyugodtan hajtja álmora rajta fejét e négy hajó bármelyikén. A vész jelző három betű megérkezett minden hajó parancsnokának kajútjába és néhol tán könnyű is perdült értetek: ha lehet még, mind a négy kész értetek megtenni annyit, amennyit tud, amennyit szabad és amennyit muszáj.

Mind a négynek más-más szabályzata van és a törvényt még önmaguk miatt sem szabad áthágni, tehát minden attól függ, hogy melyikre akartok, vagy egyáltalán akartok-e menekülni? Avagy talán megpróbálnátok kecskét utat választani? Talán kitolná, elodázná a tragédiát, de következménye annál súlyosabb lenne, ha vezéreitek mégis ragaszkodnának az első két injekció használatához, bizony azért elismerés soha nem fog nekik járn...

A Bányászlapban közölt szám adásból kitűnik az a szomorú valóság, hogy a tartalék-alapból alig 5—5 dollár jutna egy-egy tagtestvérré. Ez, testvéreim, két rendes havidíjnak felel meg!

Ilyen csekély erővel nekimen-ni a rém szakadéknak valóságos

öngyilkosság. Hiszen egy 1000 tagot számláló egyetletnek kamatozó kellene annyit kapni a tőkére, mint amennyi vagyona az önk egyetletének van!

És még hány Leisenring van hátra?

Hány ilyen tragédia lesz még a jövő 5 éven belül?

Intó példa ez, magyarok! Okuljatok, míg idő van, még minden menthető, mert az ideje mindenek elkövetkezik és majd egyszer igen késő lesz!

Sokunknak fáj már régen a kis egyetlet sorsa, de egyebet mi nem tehetünk, mint sirunk előre, mint Jeremiás Jeruzsálem pusztulása felett.

Novák Lajos.

A Szt. Imre év legfontosabb kirándulásai

Utolsó két alkalom a rendezésünkben lefolyó zárandoklatok részvételére. 1930 AUGUSZTUS 2-IKÁN indul a **VILÁG LEGGYORSABB HAJÓJA, a "BREMEN"**

Méltóságos főtisztelendő John F. Noll, Fort Wayne, Ind. prispök ur személyesen vezeti a zárandoklatot. 1930 augusztus 8-án indul az **UTOLSÓ ZARANDOKLAT "COLUMBUS"**

hajón Mindkét zárandolatot úgy rendeztük, hogy az azokon utazók részt vehessenek a **VILÁGRASZOLÓ SZENT ISTVÁN NAPI ÜNNEPSÉGEKEN**

KÜLÖNÖS KEZDELMÉNYEK: Olcsóbb utlevél, kedvezményes vízumok, kedvezményes vasuti utazás. III. osztályú hajójegy New Yorktól Brémáig a Bremen-en \$111.00 III. osztályú hajójegy New Yorktól Brémáig a Columbus-on \$106.00

III. osztályú hajójegy New Yorktól Brémáig a Budapestig és vissza \$208.50 Odavissza jegy a Columbus-on Budapestig és vissza \$200.50

Ezen kirándulások lesznek feltétlenül a legnépszerűbbek és ezért ajánlatos, hogy a résztvevni kívánók azonnal jelentkezzenek, hogy jó helyet kapjanak.

The HARBOR STATE BANK Kiss Emil, elnök
UTAZÁSI OSZTÁLYA 4th AVE.—9th ST. NEW YORK, N. Y.

JÓ TANÁCS!

Ha kísértésbe jön, hogy tulásokba esik

"Gyujtson inkább egy **Lucky-ra**"

"A jövő eseményei előrevetik árnyékukat"

Legyen mértékletes—legyen mértékletes mindenben, még a dohányzásban is. Kerülje a jövődöntőket azt a bizonyos árnyékát, azáltal, hogy tartózkodjék a túlásoktól, ha modern mindig fiatalos alakját meg akarja tartani. "Gyujtson inkább egy **Lucky-ra**."

Lucky Strike a legfinomabb cigaretta, amit valaha szívott, a legfinomabb dohányból készült — a termés legjavából — pörköltve van (IT'S TOASTED). A Lucky Strike-nál egy különleges hevítési eljárást alkalmaznak. Mindenki tudja, hogy a meleg tisztít és így 20,679 orvos mondja, hogy a **Lucky kevésbé ingerli a torkát.**

"It's toasted"

Ez védi meg a torkát—ingerlés ellen—köhögés ellen.

"Erra az eredményre jutottam," írja Sir Henry Thompson, M.D., F.R.S., "hogy az emberi életet megkeserítő betegségeknek több mint a fele hibás diétától ered, amit el lehet kerülni." Mi nem állítjuk azt, hogy a **Lucky Strike** cigaretta szívása modern alakot ad, vagy lefogyasztja a felesleges húst. Kijelentjük azonban azt, hogy amikor kísértésbe jön, hogy túlságosan elnehezűdjen szemben, ha "Inkább egy **Lucky-ra** gyujt," ezzel eléjét veszi az olyan dolgokban való túlásnak, amelyek elhízást okoznak és a túlások elkerülése által, megtartja modern, formás alakját.

ÁLLITSA BE RÁDIOJÁT—A **Lucky Strike** Dance Orchestra minden csütörtökön és szombaton este játszik az N.B.C. hálózaton át.

© 1930, The American Tobacco Co., Mfrs.

A BÁNYÁSZAT TÖRTÉNETE ÉS AZ EMBER

A bányászat története az ember fejlődésének története. A Cro-Magnon barlangban és a Menton melletti Grimaldi barlangban talált csontvázak a fiatalabb paleolitik-kort három idő szakra osztják és pedig: 1. az aurignaci-kor (az aurignacci barlang után), 2. a solutréi és a 3. a magdaléni kor.

Természetesen a paleolitik-korbeli embernek életszükséglete teljesen primitív és a bányászat csak a könnyen felszínre hozható kőanyagokra, azaz a vasra vonatkozott.

Az ezután következő neolitik-kor 12,000 évvel ezelőtt kezdődhetett.

A bányászat és az ember az időbeli fejlettségére jellemző leletek akadnak Oroszországban. A megállapítás szerint az első ismert fém az arany, utána, körülbelül 8000 évvel ezelőtt fedezték fel a rézet, amely fém a szerszámkészítés anyagi lehetőséget biztosítja az ember számára, hogy egészen új élet virrad rá.

A réz lép a kőszerszámok helyébe s a szerszámkészítés új mestersége: a kovácslás az embernek már komoly helyet biztosít a többiek között.

Sokszor az emberi találékonyság vitte előre a kultúrát, de igen gyakran a véletlen inkább segítőtőse a fejlődésben. Aventure lord a rézvasztásról írva, arra a megállapodásra jut, hogy ez teljesen a véletlen műve lehetett. A nem nomád életet élő ember már állandónak tartónak épített tüzhely mellett élt s ekkor a tüzhelyépítéshez használt kőanyag között rézereceket is fel akarván használni, rájött az olvasztás titkára. Így következett a bronz felismerése és használatba vétele.

Az ásatások sok helyen, de különösen Spanyolországban buktak réz- és bronzműhelyekre, amelyeknek berendezéséből, az ott lelt szerszámokból a tudósok megállapították, hogy azok a néhány ezer év előtti legelső öntők.

Magyarországban a Felvidéken, a Bükkhegységben végzett ásatásoknál akadtak az őskori bányászat és ebből fejlődő réz- és bronzöntődékre. Az ilyen leletekből rekonstruálható az akkori élet fejlődési foka, az ember szellemi képessége, gazdasági berendezése, művészeti hajlandósága.

Megint nagy-nagy idő múlt el, míg az emberi találékonyság és a véletlen megváltoztatta az élet menetét.

A vas megjelenése jelenti ezt az új életet, jelenti a szerszámkészítés új módját. De ez az átalakulás azért nem forradalmian gyors, mert arra kell gondolkodni, hogy az ismeretek terjedésének még nagyon is megvoltak az akadályai, vagy helyesebben úgy mondhatjuk, hogy az ismeretterjesztésnek még hiányoztak az eszközei. Például Ázsia vashányászata jóval megelőzi az európai vashányászataét és körülbelül Kr. e. 3500-ra tehető.

A fejlődés általános magyarázatát elfogadhatjuk, hogy alapvetően, hogy a nomádéletre kényes ember olyan helyre jusson, ahol végleg letelepedhet. Ezt a letelepedést a primitív embernek csak egy ok indokolta, az az, hogy bőséges élelemre találjon. Ha ez megvolt, nem vándorolt tovább, ott maradt. Ezért van az, hogy az első állandó telepéseket főleg Egyiptom területén gazdag vidékeken és Mezopotámiában találjuk.

Az ilyen állandó lakóhelyet választottak igényei megnövekedtek, több időt fordítanak eszüköik tökéletesítésére, de kényesültek is erre — védelmi szempontból, hogy így veszélytelenebb tegyék gazdálkodásukat, könnyebben megvédhessék termüküket a betörő nomádokkal szemben.

Ismeret, új szerszámok készítése, találmányok mindenkori letelepedettélettől erednek és a betörő, vagy átvonuló nomádok azok, akik esetleg átveszik, terjesztik, hasznosítják később, a maguk javára is. Ezért a bányászat is elsőül Ázsiában nyer jelentőséget.

Azért épülnek az első kő- és téglaházak éppen az Eufrátesz és Tigris felső folyásánál, a Perzsa-öböl partján, mert ez a rész agyagban, kőben, mészen is bővelkedik. S a nomádok hozzák át az ismereteket Európába, vagy pedig az itteni letelepültek függetlenül jönnek rá a dolgokra. Ugyanaz a szellemi nivó! Forrása: hasonló gazdasági, éghajlati, stb. viszonyok.

Az egyiptomiak vashányáikkal való fejtelssel dolgoztak. A kínaiak bányászati technikája is igen fejlett. Már mélyfúrásokat és vizemelőszerkezeteket. Mindezek jóval később jutottak Európába. Az angliai ércbányászatot körülbelül Kr. e. 1500-ban kezdték. Fejlett a rómaiak bányászata is és eszközeiket, így — a dugattyús szivattyút, szellőztetőkerekekkel a provinciákban szintén felhasználták. Az Archimedes féle csavarszivattyú is gyorsan elterjedt.

Magyarország bányászata, de leginkább aranybányászata a Kr. u. következő második század legelején a rómaiak emelték magas nivóra. Az ország különböző vidékein, de legfőképpen Erdély, a Bánság, a Felvidék gazdag volt aranyban és a rómaiak elhozták szakértő embereiket és felhasználták az akkori idők minden eszközt, hogy minél több aranyat termelhesse ki a bányák mélyéből. Ők honosították meg a víz levezetésére szolgáló ártásokat, az ékmunkát, vízikereket s mint ahogy az akkori feljegyzésekből megállapítható, bányászatauk nagyon gazdaságos volt.

A középkor bányászata egyedül az emberi kitartáson, szorgalom épült, de új felfedezésekkel, találmányokkal nem igen gazdagodott.

A lőpor felfedezéseként Berthold Schwarot ismerjük (1300), azonban sokan Roger Bacon szerzetesnek tulajdonítják. Bányászati célokra robbantásul a 17. század első negyedében vették használatba a lőport, először Selmehányán Weindl Gáspár és az ő utmutatása alapján terjedt tovább más országokban.

A gőzgép feltalálása — amely James Watt nevéhez fűződik, de őt megelőzően is sokan foglalkoztak a probléma megoldásával, — adott jelentős fordulatot a bányászat modern értelemben vett fejlődésének.

A szénbányászat első hazája Anglia a 13. században, de ugyan úgy, mint más anyagok bányászata, szintén a gőzgép bevezetésével ér fordulóponthoz. Talán még egy ilyen dátum nyer jelentőséget a szénbányászat történetében: Humphry Davy biztossági lámpájának bevezetése (1815.)

Az ezután történő haladás szoros összefügg a technika új találmányaival.

Az ember kultúrája, fejlődése visszatükröződik a bányászat történetében. Az első igazi ember, az első vállalkozó szellemi ember az volt, aki leszállt a föld mélyébe, hogy felszínre hozza évezredek rejtett kincsét és erre a munkára rávette és megtanította embertársait.

Garda József.
(Magyar Hírlap)

ADJUNK OTTHONT ÁRVÁINKNAK

A katolikus magyarság égető szükségét és évtizedek óta forró vágyát foglalja határozatba a május elején Clevelandban megtartott katolikus nagygyűlés. Elhatározta ugyanis egy katolikus magyar árvaház sürgős felállítását.

Hányszor volt már erről szó a közelmúltban! Hányféle terv merült föl, de a megvalósítás stádiumát nem érte el eddig ez a nagyszerű terv. És miért nem? Mert ahogy egy fecske nem csínál nyarat, úgy egy pár megértő ember lelkesedése még nem épít fel egy árvaházat. E nagy emberbaráti intézmény megteremtéséhez mindnyájunknak öszsze kell fogni! Mindenkinél keze kell raknia a maga szeretet-tégláját ahhoz a nagyszerű épülethez, melyben a vérinkből sarjadzott, árván maradt sok magyar gyermek anyára, szerető otthonra találhat.

Ti, akik ma még szerető otthonban nevelhetitek föl gyermekeiteket, gondoltok-e néha arra a szomorú lehetőségre, hogy titeket is elszólíthat a jó Isten... s akkor... akkor ki fogja majd gondját viselni féltett kicsinyeiteknek?

Gondoltok-e vajon arra, mily sors vár az árvákra s főleg a magyar árvákra itt az idegen földön. Mi történik évről-évre árvaságra jutott drága magyar véreinkkel? Kegyelemkenyér, elzúllás a legtöbbnek a sorsa. A legjobban eseten pedig idegen, fajtától távol álló emberszívek nevelik, vagy használják ki erejét.

Áradhat-e áldás az amerikai magyar társadalomra, amíg ezt a kiáltó hiányt, a segítségért es-

dező gyermekszívek sóhaját meg nem hallja?... semmiesetre sem. A sok szenvedő árvának anyja-apja bizonyosan nem lesz közbenjárónk a kegyelemosztó Gondviselő trónja előtt.

Fel tehát katolikus magyar testvéreink! Tegyétek lehetővé, hogy szegény magyar árváinkat megfelelő otthonhoz juttathassunk, hol kath. és magyar szellemben nevelődhessenek. Töletek függ, vajon őket továbbra is veszni hagyjuk, vagy azok vezetésére bizzuk, akik szívük egész melegevel anyát és velet és édes otthont tudják és akarják pótolni. Jól tudjátok, kikre gondolkunk, — a magyar nővérekre. Ők a leghivatottabbak arra, hogy az elveszett otthon melegét és szeretetét újra belesugározzák az elhagyottak szeretetre szomjas lelkébe. Ők nem kenyerkereset ügyét látják e munkában, de szent hivatásuk teljesítésének lehetőségét.

Síesetek tehát kedves magyar testvéreink. Indítson meg benéteket katolikus magyar szívetek... járuljatok hozzá adományaitokkal e nemes és égetően szükséges terv sürgős megvalósításához. Az Isten áldását fogjátok érezni magatokon!

A pénz pontosan lesz kezelve, egy magyar nővér van a központi irodában, tehát minden cent biztosítva van.

Az árvaházi bizottság tagjai: Dr. Soltész Béla, Connellsville-i plébános, Dr. Komlóssy Miklós, Beaver Falls-i plébános, Raile Jakab, S. J. missionárius.

Adományok küldendők: Magyar Árva-alap, 229 E. 72nd St. New York City.

MOROGNAK A HETEDIK KERÜLETBEN

A keményszén vidéken basáskodnak a tagsággal. — Ott is a Lewis féle zsandár-politikát hozták rendszerbe. — Nem tartanak gyűléseket és nem törődnek a tagság véleményével. — Mikor a szerződés meg lesz, nagyobb tisztogatást lehet várni.

A keményszén bányászok egy égi közmondásra hivatkoznak. Nem cserélnék lovat a szekérben, míg a patak medrében vannak. Mikor átérnek a másik partra, ki fogják a lovaikat cserélni.

Körülbelül ez a vélemény alakult ki a keményszénesek három kerületében, amelyek mind egyikeben zúgolódnak a bányászok.

Azt állítják és állításait bizonyítják, hogy a kerületi tisztviselők basáskodnak.

Hogy a Lewis recept szerint dolgoznak.

Az időszakos gyűléseket elhalasztják és megtörténi; hogy egymásután három-négy gyűlést mulasztanak el, mert úgy kényelmesebb a kerületi tisztikarnak.

Akár csak Lewis mester, aki a nagy konvenciókat szokta egy évvel elhalasztani, ha nem akart beszámolni a szervezetben végbe ment rombolással és pusztulással.

A kerület tisztviselőinek megvan az okuk rá, hogy a gyűléseket halasztgassák.

Sok panaszerül minden egyes gyűlés elé, mert sok a jogos panasza a tagságnak.

És különösen most nem akarnak és nem mernek gyűléseket tartani a kitűzött és kötelező időben, amíg a szerződést meg nem csinálják a bányák uraival.

Mert mostanában a bányászok minden olyan dologra felhívják a tisztviselők figyelmét, ami reparálásra szorul a munkások helyzetében.

Azonkívül a szervezet dolgairol is többet szeretnének tudni a bányászok és különösen ez az oka annak, hogy a tisztikar nem siet a gyűléseket megtartani.

Szeretnék tudni a keményszénesek, hogy voltaképpen miképpen áll a helyzet Illinoisban, hogy valójában hány tagja is van hát jelenleg a Lewis féle United Mine Workersnak s hogy tulajdonképpen miféle

vastak, de tudni kívánnák, hogy mi indította a szervezetet a hivatalos árulásra.

Tudni kívánnák, hogy miféle alkut kötöttek az ősi választásra a bányászok bőrére, mert a keményszéneseknek fontosabb Pinchot kormányzósága, mint hogy miniszter legyen Lewisből.

Általában pedig tudni szeretnék a keményszén bányászok, hogy miért nem adnak nekik alkalmat, hogy a véleményeiket nyilvánítsák, hogy miért nem tartják meg a kerületi gyűléseket idejében és hogy miért nem törődnek egy szemernyit sem vele, hogy bizonyos dolgokban mi a bányászok kívánsága.

Mindez állandó zugásnak a forrása és azt lehet mondani, hogy a keményszénesek lázadás előtt állnak.

Jól tudják, hogy jelenleg meg kell nyugodniuk a helyzetben. hogy a szerződés megkötése előtt már változásokat eszközölni lehetetlen.

De el vannak rá tökéve, hogy a szerződés megkötése határvéket jelent a szervezet életében és gyökeres változásokat fognak abban eszközölni.

Sokan azt kívánnák, hogy a keményszénesek szakadjanak el a United Mine Workerstől, illetve annak a Lewis féle ágától és önálló szervezeti életet éljenek; legalább is addig, amíg a United Mine Workers háza rendbe nem jön.

Ma a keményszénesek pénzét pereskedésre, személyes bosszúra és személyes ambíciók ki-elégítésére használják és miután Illinois kimaradt a Lewis-féle szervezethez, ők egymaguk finanszírozzák az indianapolisi költséges udvartartást.

Ezt jelenti nekünk a hetedik kerületből s nekünk nincs okunk kételkedni, hogy mindenben igazat mond a jelentés.

Sőt mi úgy tudjuk, hogy a keményszénesek mindhárom kerületében ilyen állapotok uralkodnak és mindhárom kerületben megérett a helyzet a gyökeres változásra.

NYOMORUSÁG INDIANÁBAN

Indianából azt jelentik a bányászok, hogy valóságos nyomorúság van az államban.

Indiana déli részében a szervezet teljesen összetört és csak nyitott bányákban dolgoztatnak.

Az államban élő bányászoknak legfeljebb a harminc százaléka dolgozik, persze rendszeresen ezek sem dolgoznak.

A bányászok két harmada a legnagyobb nyomorban él, mert sem bányamunkára, sem másfajta munkára kilátás nincsen.

A télen hihetetlen nyomorban éltek, de abban bíztak, hogy a tavasz és a nyári munkák némi enyhülést fognak hozni.

Tavasza az állam egyéb iparági is lefizették a munkások nagyobb részét, úgy, hogy ma egy munkára hat munkás jelentkezik.

A bányászok tehát munkát kapni más foglalkozási ágban sem tudnak és kétségbeesetten gondolnak rá, hogy a tél be-következtében a kerthől sem

tudják magukat élelmezni.

Tavaly télen részint az állam, részint az egyes megyék segélyezték a munkátlanul lézengő bányász népet, de ez természetesen csak arra volt elég, hogy a gyermekeket az éhenhalástól megmentsék.

CSÖDDE KERÜLT BÁNYATÁRSASÁG

A Fort Grand Coal Co. ellen melynek bányája Észak West Virginiában van — hitelezői csödeljárást kértek.

A szövetségi bíróság helyet adott a kérelemnek.

A HUN KIRÁLY

Magyar verses monda
ÁRA KÉT DOLLÁR
Megrendelhető

REV. L. SZABÓ

Franklin, N. J.

LOWER RATES
When You Go To
CLEVELAND

EVERY ROOM WITH BATH

NOW \$2 \$2.50 \$3

300 Clean Modern Rooms

HOTEL AUDITORIUM
EAST SIXTH AT ST. CLAIR AVE.
W. H. BYRON, Manager

Nem szívesen

zaklatjuk az olvasókat és nem szívesen töltjük meg ilyen dolgokkal az újságot, mégis kérnünk kell előfizetőinket, hogy legyenek szívesek beküldeni a hátralékot.

Aki nem tudja az egész hátralékot beküldeni, az törlesszen két dollárt. Aki nem tud két dollárt küldeni, az legyen szíves és küldjön be egy dollárt.

A széniparban levő nyomorúság a Bányászlapot éppen úgy sujtja, mint a bányászt és mi éppen úgy panaszerül nélkül tűrjük ezt a sorsot, mint a bányász.

Most azonban a helyzetünk nagyon nehéz már és nem kérnénk egy dolláros törlesztéseket, ha arra nagy szükségünk nem lenne.

Nagyon kérünk minden hátralékost, hogy legyen szíves annyit küldeni és olyan gyorsan küldeni, amennyit és amilyen gyorsan küldeni tud.

Természetes, hogy aki végképpen nem tud fizetni, annak továbbra is küldjük a lapot, de aki teheti, az ne halogassa a dolgot, hanem küldje be a hátralékot.

Ó H A Z A I M E S É K

É H E S E M B E R E K

Írta: SÁSDI SÁNDOR

(Folytatás)

— Szó se érte. Annyit annának... Megint csend lett. Katinak nem volt nyugsága az üledéskán. Kötényét, netét igazgatta. Végül kerülgetés nélkül rákezdet:

— Hát a süket Vendel bácsi kimondta a szót. Érthette belüle...

— Csak úgy értettem, ahogy akartam. Nem rándozkodhat enfelem senki embőrfia. De osztán, ami a fő: nem hőt meg az Antó bátyám. Megverne az is — és az ég felé bökött az ostornyéllal — ha a tulajdon édestestvérem nyoszolyájába kíváncskodik...

Kati arca pirosabb lett a netze szelyempántlikájánál. A lába nagyujját piszkálgatta és mintha annak beszélné:

— Bezzeg a szalmazsákjára kíváncskoltál, ha a nyoszolyájára nem is...

— Merőd fölhánydálni? Nem szólok én aru, de tudhatod, ki a hibás benne.

— Ki vóna? Tudtad, mit teszel. Azt gondolod, én is affajta vagyok, mind a börtöntételek Szedeli lánya? Csak magadnak ölelsz; osztán má möhetsz is odébb?

— Megmondtam má ecőr: ne bánts engem a magam járásán. Ami vót köztünk, magad akasztod. Rám akasztod, mint a bujtorján Gondultam én má azuta, hogy megver az Isten, merd csufásra vetemődtünk. Aszondom most is, legjobb lösz, ha szépségösen elmögyünk, ki jobbra, ki balra, — mind a notában van.

Kiérték a buzatárlóra. Itt már népes volt a mező. Rakódott a többi kocsi is. Átkiabáltak Lacihoz. Durva, tréfás szavak röpdöttek a levegőben. Kati, mielőtt leszállt volna a kocsiról, csendesen mondta:

— Aszondom csak nekőd, nyóc hód föld egy tarisnya pénzt megér a má világha...

Este, mikor a hajszolt munka után alél-tan heverték meg az ágyon, Imre bácsi a feleségének is szóba hozta ezt a nyóc hold földet. Az öregasszony hátába egyszeribe beleállt a fájás. Még a kehe is elfogta. Jaj, hogy erre nem is gondolt! Hogy az Antal halála a nyóc hold elvesztésével járhat. Sajnálta a fiát is, szó se érte, de ha már annak el kell pusztulnia, Isten rendelése szerint, legalább a föld megmaradjon. Még csak a gondolatára is elláll az öregasszony lélekzete. Fuldokol, mintha borsószem akadna volna a gégején.

— Jaj, embőr, ütögesd meg a hátamat...

Egy kicsit megkönnyebbedett most.

Az ura csak egyre piszkálgatta:

— Ugye, az idej esztendőbe is csak a

főlszözlői adta ki a termést. Egérkár, jégverés elkerülte... Olyan buza termött benne, mind az élet... A Berta-szálláson meg a legszébb füvet kaszáltuk. Nincs ojján széna hét járásba... A menyecske meg viszi má gyüvőre vissza...

Panni néni kehes melle fujtat szünet-telen. A maga vigasztalására is hamar kiszalasztja a száján:

— De nem viszi! Hát a Laci? Házasulandó. Minek keresnénk neki idegőn lányt? Házná a mőnyecske!

De Imre bácsi ismeri a maga fajtáját.

— Nem tágit az a gyerök a kanászkék lánya mellü. Két fogat ökor se húzná el.

— Nem-e? Majd kilátszik az. Eligazítom én ezt. Nyugton löhetsz felüli; a nyóc holdat gyüvőre is mink vetünk be, Isten segédelmével...

Hajnalodott már. Az öregasszony édes szóval ment keltegetni a kisebbik fiát.

— Kőlj fő szülottem, megvérradt má...

XVII.

Két nap alatt-befejeződött a buzahordás. A szérün betetejezve emelkedett a buzaasztag. Jóval kisebb volt, mint a tavalyi, de el kellett fogadni az Istenről ezt is.

A legtöbb gazdának még ekkora sem volt. Hiába, a felszözlői az kitett magáért. Imre bácsi százszor is körüljárta, mérés-kelte az asztagot. Tizenegy lépés hosszú volt. Tavaly tizenhat. Hiába, ezen már nem segít a buslakodás. A hét végén odavontatták a szérübe a cséplőgépet.

Hajnalban a cséplőkázán füttýre ébredt Antal. Nem törődött már semmivel. Nagy, nagy fáradtságot érzett. Csak a melle könynebedett meg. De az ételt nem kívánta. Feküdt az ágyon lehuny szemmel és hallgatta a masina bugását.

A konyhából be-benézett az anyja. Kinálgatta sült kolbással, meleg kalácsal. Csak ingatta a fejét. Talán ereje se lett volna a nyelvét megmozdítani. De nem is próbálta. Jó volt ez a mozdulatlan-ság. A gondolataiban még szeretett volna számot vetni egygyel-mással, de a fejének zagyva kavargása nem tudott kitisztulni. A Mariska... arról akar valamit kispeklálni. Mozdítaná a kezét, de nyugózi a nagy lustaság. Csak a masina bugását hallja. Mégis fel kell ülni. Hol van az a kislány.

— Mariska...

Kimondja-e, vagy csak gondolja ezt a nevet, mag se tudná. Valamit akar azzal a kislánnyal. Lehet: éppen csak megcsókolni.

— Apja, apja... — csimészkedik az ágya mellett Mariska.

Hiába, le muszáj gyürni ezt a lustaságot. Lehajol a kislányért. Már emelné föl, de valami mintha megszakadt volna odabenn a mellében. Vagy csak az inge hasadt?

Langyos melegség bugyan ki száján. Már az állán, a nyakán is érzi... Lehunyja a szemét. Újjai hegyében csiklandó érzés zsibbad. Mint a simogatás, úgy indul karján föl-fel. Selyemlágyan betakarja egész testét. Az arcára is odaborul. Nyitja a szemét. Mintha sürü szítán át látna. A falon a pók még látszik valahogy. Nem is pók. Koponyának látszik. Két fekete szemgödör sötétlik fejeje és ijeszti a viczorító fogor. Mintha lefelé zuhanásban keresne menedéket, megkapaszkodik a stráfos dunyhában. Talán sikít is.

Az anyja rémületen nyitja be az ajtót. Összezsappja a két kezét. Megfacsarodik a szeme. Félénken markolja meg ványadt mellét. Fut kifelé. Kehében fullad el kiáltó szava.

— Kati... Kati... Csak hamar... az Antó...

A menyecske eldobta kezéből a polyvahányó vellát. Kötényéről, fejkendőjéről verte a port, míg futott befelé. Bevágta maga előtt a szobaajtót. A kislány sirva futott eléje. Félreállította az utjából. Lépett az ágy felé. Az ura ott feküdt lehuny szemmel. Alla, ván kosa telve alvadt vérrel. Melle zihált. Hangos, kínos lélegzést elnyomta a szérüről behangzó cséplőgép lármája. Csak állt ott megmeredten és nem tudta, mit kellene tennie.

— Antó... — siklott ki a száján. De az fel sem figyelt.

Az öregasszony hangos sirása megtöltötte a szobát. Hajlott hátra rángott, mint az akasztott emberé. Bütykös ujjait összekulcsolta és keservesen sipátolta:

— Szalassz valakit az Áglisér... Csak-hamar az Áglisér...

Ő maga sietett ki, hogy elküldjön az öntő-asszonyt.

Kati egyedül maradt urával. Antal szét-nyitl vászoningéből kilátszott sovány, sárga teste. Szemét félig kinyitotta. Homlokán veriték gyöngyözött. A menyecske kezével törölte meg a hideg homlokot. A beteg tágra nyitotta szemét. Nézett, nézett a feleségére. Talán az öntudata utolsó csöppjét küldte oda vádoló tekintetében.

Kati, amint megmerítette szemét a haldokló tekintetében, szörnyű meghasadással látta a valót.

— Mindent tud ez az ember, ami közte

és Laci közt történt...

Antal csak nézett fakuló tekintettel.

A menyecske térdeplésbe szédült.

— Nem igaz, hitös uram... neköm higy-jél... Hogyan is töhettem vóna?... Nem, nem igaz...

Várt, lesett egy bocsánatot adó kézmozdulatra, szempillantásra. De a haldokló nem mozdult. Szemhéja fáradtan esett le. Csak a melle járt hörgön. Később, mintha szólni akart volna. Kati közelebb hajolt szájához. Szakadozottan, lehelethalkan esett ki belőle:

— Gyónni...

Ekkor jött be Áglis néni. A beteg föl-nézett. A fejét ingatta. Ő már leszámolt a földi dolgokkal. Még az Áglis néni csodatevő viasz darabjában és imádságában sem hitt. Az éghoz közeledett és végső erőfeszítéssel nyögte ki:

— Gyónni...

A Petróczék lovai hordták a vizet a cséplőgéphez. Befogva álltak az udvaron. Kati kifutott. Üléskosarat, pokrócot rakott föl és sürgette az apját:

— Elmen keed Szögibe, a papér. Gyónni akar... Hajtsa keed a lovakat...

Panni néni nagy zokogással forgatta a pecsenyét a tepsiben. A cséplőgép egyre bugott és a menyecske száraz szemmel ült az ura ágya szélén. Nem voltak gondolatai. Az járt fejében, mennyi idő múlva érkezhét meg a pap. Az ablakra tett fonnyadt akácfaág körül zümmögő méhet nézte. Mintha életében most látna először ilyen röpködő bogarat. A torkát égette valami. A cséplőgép bugása mintha a fejében zakatolt volna. Szólni kellene. Vagy mozdulni. De csak nézi a zümmögő méhet a fonnyadt akácfaalevek körül.

A kislány a szoknyáját rángatja.

— Anyja, anyja...

Ölébe vette Mariskát. Az egyre ptyögött és mászott volna az apja mellé. Kati hozzáért az ura vállához...

— Antó, a Mariska van itt. Nem is né-zöl rá?

A haldokló fölnyitotta szemét. Szája meg nyitl. Látszott; öröklök, hogy mondjon valamit. Jobb kezét is mintha emelte volna a régi, megszokott simogatásra. De karja visz-szaesett. Szája meg mozgott, amikor lelökadt álla és szeméi üvegesen meredtek a plafónra.

Kati a rémület sikolyával rázta meg.

— Antó! Hallod, Antó!...

Pillanatig elnémultan nézte a mozdulatlan testet. Aztán a kislánnyal a karján kifutott az udvarra. Ekkor fordult be apja kocsija a pappal. Meg se látta. Tul a cséplőgép

bugásán hallatszott riadó kiáltása:

— Meghalt... Meghalt...

Valaki ledobta a szíjat a gép kerekéről. Egy-kettőre megállt a munka. Gép tetejéről, szalmakazalról lejött mindenki. Imre bácsi rogyadozó térdekkel futott a ház felé. Laci az ijedség merevedésével szorította magához a szalmahányó vellát. Azzal rontott be a szobába. Mint a cövek, úgy állt az ágy mellett. De a száján tompa, állati kiáltás bu-kott ki:

— Bátyám, Antó bátyám...

XVII.

Arannyal cífrált fekete koporsót készítették a számára. Nagydobos, drága szemföld takarta. Fekete szövethüba fektűt a koporsóban. A lábán fehér kapca. Sűrű haját kétfelé kefélték. Eligazították a bajuszát. Aludt. Mélyrecsukott szemekkel aludt a halál ijesztő dermedésében.

Lakatos Kati fölpupozva a sok szoknyától, réklitől, szinte beledagadva ült a karosszékben virrasztotta a halottat. Kezében olvasó és imádságos könyv. Az okulája vastag madzaggal átkötve fekete kendőjén. Énekelte az imádságot mély, brummogó hangján. Közben a konyha felé szimatolt, ahol a holnap tort készítették. A fűszeres zsirszag ingerkélőn folyt be az ajtóresen. Lakatos Kati csámcsogott a nyelvével.

Hogy ennek a kehös Panninak nem jut eszébe elejébe tenni egy darab fehérpecsenyét...

Nyílik az ajtó. Lakatos Kati menten ajtatosra formálja a képét. Letörli róla a pecsenye iránti áhítatot, hogy csak a mennyei üdvösség kívánása fényeskedjen rajta. Vastagabbra fogja hangját és ujra megereszt az imádságot. Közben figyeli Katit, amint óvatosságot kívánva fényeskedjen rajta. Vastagabbra fogja hangját és ujra megereszt az imádságot. Közben figyeli Katit, amint óvatosságot kívánva fényeskedjen rajta. Vastagabbra fogja hangját és ujra megereszt az imádságot. Közben figyeli Katit, amint óvatosságot kívánva fényeskedjen rajta.

Lakatos Kati érzéketlenül nézi. Megszokta ezt a látványt. Virraszt, imádkozik, megteszi kötelességét és számolja magában, mennyi pénz eshet a halottas háztól. Egyéb alig érdekl. Legfeljebb csak az étel. Mert bizony nagyon sővárogja most azt is.

Abbahagyja az imádkozást. Elmondja azt, amit mindenütt kiszól, mert tudja, hogy szeretik hallani a gyászolók.

(Folytatása következik.)

MAGYAR BÁNYÁSZOK FIGYELMÉBE

Kitűnő minőségű vonalozott levélpapírból sikerült olcsó árban nagyobb mennyiséget beszerezniünk és így abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy olvasóinknak

2 dollár 75 centért

tudunk

100 drb. levélpapírt

100 drb. borítékot

szállítani, névvel és címével ellátva. Használja fel a kedvező alkalmat és rendeljen levélpapírt és borítékot, hogy ön is részesülhessen e ritka olcsóságból.

Készséggel készítünk olyan levélpapírt is, melyre

FÉNYKÉPET NYOMUNK

ennek ára azonban magasabb, mert a metszet készítését fel kell számítanunk.

KÜLDJE BE RENDELÉSÉT

Magyar Bányászlap

1947 PARSONS AVE

1947 PARSONS AVE

COLUMBUS, OHIO

BORZALMAS LINCSELES A GYÖRMEGYEI BICSE-PUSZTÁN

A györmegeyi Bicse-pusztán a gazdaságban dolgozó munkások bált rendeztek, amelyen mindnyájan sokat ittak. Az idegen és helybeli munkások a mulatozás hevében összeverekedtek. Az egyik falubelínél vendégségben volt Nagy István katoná. Nagy valahogy belekeveredett a verekedők közé, akik a nélkül, hogy megkérdezték volna, hogy kicsoda, honnan jött, rávetették magukat és ütlegelni kezdték. Nagy István menekülni próbált, de a tömeg utánarohant, majd egy harapós kutyát uszítottak rá. A kutya el is érte Nagy István a falu határában, ahol lerántotta a földre és addig harapdálta, amíg az üldözők el nem érték. Az őrvángó tömeg néhány pillanat alatt szétrombolta Nagy István fejét. Holttestét beszállították a győri kórházba, a csendőrség pedig megindította a nyomozást a gyilkosok kézrekerítésére.

(Pesti Napló)

A BÜNÖS SZERELMESEK HALÁLOS DRÁMÁJA

Berczy Gábor békési gazda felesége szerelmi viszont folytattott a gazdaságban alkalmazott Vári Imrével. A szerelmesek elhatározták, hogy méreggel elteszik láb alól a gazdát. Tervük a csendőrség tudomására jutott. A

következményektől való rettegésében Berczyné egy hatalmas konyhakéssel átvágta a torkát, Vári pedig többször mellbeszurta magát. Az asszony kisenvedett, Vári állapota életveszélyes. (Pesti Napló)

KÉT HALÁLOS CSALÁDI DRÁMA FELSŐGALLÁN

A felsőgallai erdőben Homola István bányász egy magacinálta botpuskával szívenlőtte menyasszonyát, Vavricsek Margit 19 éves gallai leányt és aztán öngyilkosságot kísérelt meg. A leány a helyszínén meghalt. Homolát életveszélyes állapotban vitték a tatabányai kórházba. A másik dráma áldozatai Szántó József és felesége, Fidlinc Ilona. Szántó József bányász féltékenységből lelőtte 17 éves feleségét, Fidlinc Ilonát és azután öngyilkos lett. Mind a két halott volt, amikor a szomszédok beszaladtak a lövések zajára a házba. (Az Est)

HA EGYLETÉNEK

meghívóra, levélpapírra, borítékra, bál belépő jegyekre, lunch ticketekre, vagy egyéb szép kivitelű nyomtatványokra volna szüksége, ajánlja a Magyar Bányászlap nyomdáját.

E LAP ELŐFIZETÉSI ÁRA:
EGY ÉVRE \$2.00
FÉL ÉVRE \$1.00

Keresse meg ROKONAIT FÖLDIJEIT BARÁTAIT

Ha van önnek olyan rokona, földije, vagy barátja, akiről rég nem hallott, akinek nem tudja tartózkodási helyét, megtalálhatja könnyen.

TEGYEN KÖZZÉ HIRDETÉST

ebben az ujságban, bizonyosan megtalálja

akit keres.

RENDKIVÜL KEDVEZMÉNYES ÁRON KÖZÖLJÜK A KERESTETÉSI HIRDETÉSEKET

EGYSZERI KÖZLÉSÉRT

ÖTVEN CENTET

NÉGYSZERI KÖZLÉSÉRT CSAK

EGY DOLLÁRT

SZÁMITUNK

A hirdetéssel tessék azt az összeget küldeni,

ahányszor kívánja a hirdetés megjelenését

MAGYAR BÁNYÁSZLAP

1947 PARSONS AVE

COLUMBUS, OHIO

ideiglenesen a hatodik osztály ügyeit a központi titkár végzi, azért a tagok minden levelet az ő címére küldjenek.

EXPRESS HAJÓJÁRAT

EUROPÁBA

Hamburgon keresztül, közkedvelt hajóinkon:

HAMBURG	DEUTSCHLAND
ALBERT BALLIN	NEW YORK

Indulás hetenként. Mérsékelt árak.

Közvetlen vasúti összeköttetés Magyarországra.
 nkivül rendes heti járatok népszerű kabin hajóinkon:
 ST. LOUIS, MILWAUKEE és CLEVELAND

Felvilágosítást nyújtanak helyi ügynökeink, vagy a

HAMBURG-AMERICAN LINE

39 Broadway + + + New York